Башҡортостан Республикаһы
Яңауыл ҡалаһы 1-се урта дөйөм белем биреү мәктәбе муниципаль бюджет дөйөм белем биреү учреждениеһы

Ҡаралған МБ ултырышында МБ етәксеһе Р.Р.Нурисламова Протокол №1 2016 й.	Килешелгән: ______________________ УТЭ буйынса директор урынбаҫары С.Ф.Мадьярова 2016 й.	Раҫлайым: ______________________ 1-се урта дөйөм белем биреү мәктәбе директоры Ф.Ф.Харисов Приказ № 2016 й.

2016-2017 уҡыуйылына
4-се а класы өсөн
“Башҡорт телен уҡытыу процесында
дистанцион эшмәкәрлек”
дәрестән тыш эшмәкәрлек эш программаһы

дөйөм сәғәттәр һаны – 34 сәғәт
аҙнаға – 1 сәғәт

Төҙөнө: башҡорт теле һәм әҙәбиәте уҡытыусыһы
Фаршатова Әлфиә Әнүәр ҡыҙы

Яңауыл ҡалаһы
2016 йыл

Аңлатма яҙыу

Башҡорт теле- башҡорт халҡының һөйләшеү, аралашыу, фекер алышыу сараһы, ысынбарлыҡты танып-белеү ҡоралы. Телдең ошо матурлығын асып, бала күңеленә еткереү, зиһененә һалыу, уның ҡулына ныҡлы ҡорал итеп тоттороу-төп бурыстарҙың береһе булып- башҡорт теле уҡытыусыһының иңенә ята.

Бала һүҙ ҡәҙерен белергә, уларҙы дөрөҫ аңларға, урынлы файҙаланырға, уларҙың тормоштағы урыны, тәғәйенләнеше, бәҫе, аралашыу-һөйләшеү барышындағы нескәлектәре тураһында белергә тейеш.

Эш программаһы 4-се класс уҡыусылар өсөн уҡыу ҡулланмаһы һәм уҡытыусының шәхси сайты нигеҙендә алып барылған “Башҡорт теле һәм әҙәбиәтен уҡытыу процесында дистанцион эшмәкәрлек”проекты нигеҙендә төҙөлдө.

Уҡыу ҡулланмаһы:Толомбаев Х.А., Дәүләтшина М.С. Башҡорт теле: Уҡытыу рус телендә алып барылған мәктәптәрҙең 4- се класс уҡыусылары өсөн дәреслек.- Өфө: Китап, 2006

Уҡыу предметын үҙләштереүҙең шәхсән,метапредмет,предмет һөҙөмтәләре

Шәхси һөҙөмтәләр

1. Үҙ аллы эш итеү, белем алыу процесына етди һәм яуаплы ҡарау.

2. Атай-әсәйгә, тиҫтерҙәренә, уҡытыусыларға, яҡындарына, мәктәп хеҙмәткәрҙәренә иғтибарлы һәм ихтирамлы булыу.

3. Мәктәп йыһаздарына, уҡыу әсбаптарына ҡарата һаҡсыл булыу.

4. Тыуған илде яратыу, ерҙе, телде һаҡлау.

5. Һаулыҡты нығытыу.

6. Тыуған ил, туған тел матурлығын, күркәмлеген тоя белеү, уларҙы һаҡлау, үҙ халҡының традицияларын, йолаларын өйрәнеү, таратыу.
7. Ҡунаҡта, кинола йәки экскурсия һәм башҡа йәмәғәт урындарында әҙәпле булыу, файҙалы ял итеү.
8. Кеше менән аралашыу этикетын үҙләштереү.
9. Уҡыу процесында дистанцион эшмәкәрлекте ҡуллана белеү, парҙарҙа, төркөмдәрҙә килешеп эшләй белеү.

Метапредмет һөҙөмтәләре

1. Уҡыу процесына яуаплы ҡарау, маҡсат ҡуйыу, эште планлаштыра белеү, уҡыу мәсьәләләрен сисә белеү.
2. Теге йәки был тема буйынса кәрәкле мәғлүмәт туплау, эҙләнеү эше алып барыу, уның буйынса презентация эшләй белеү.
3. Мәҙәни аралашыу оҫталығына, телмәр этикетына эйә булыу, үҙ фекерен яҡлағанда, уй-тойғоларын еткерә алырлыҡ аныҡ, эҙмә-эҙ бәйән итеү, әңгәмәсенең уй-тойғоларын аңларға тырышыу, уның менән иҫәпләшә һәм уртаҡ фекергә килә белеү.
4. Билдәле кимәлдә башҡорт теленең лексик-фразеологик минимумын үҙләштереү һәм телмәрҙә ҡуллана белеү.
5. Уҡытыусы сайты аша биремдәрҙе эшләй белеү.

Предмет һөҙөмтәләре

1. Һүрәтләү, хикәйәләү тибындағы текстарҙы тыңлау һәм аңлап ҡабул итеү.
2. Бирелгән тема буйынса диалог төҙөү; диалогты дауам итеү.
3. Программала бирелгән шиғырҙарҙы яттан тасуири һөйләй белеү.
4. Тексты дөрөҫ, аңлы, тасуири уҡыу.
5. Өйҙә башҡортса гәзит-журналдар, китаптар уҡыу һәм класта шулар тураһында фекер алышыу (кластан тыш уҡыу күнекмәләре).

6. Географик атамаларҙы, билдәле балалар әҫәрҙәренең персонаждарын, популяр әкиәттәрҙең сюжеттарын, балалар фольклорының ҙур булмаған әҫәрҙәрен (шиғырҙар, йырҙар) белеү.

7. Предмет буйынса уҡытыусы сайты аша интерактив мультмедиа күнегеүҙәре, коллаборатив викториналар,дистанцион конкурстар,олимпиадаларҙа ҡатнашыу .

Универсаль уҡыу эш төрҙәрен үҙләштереү.

1. Үҙ аллы белем алыу, мәғлүмәт йыйыу һәм уларҙы ҡуллана белеү.

2. Дәрес барышында уҡытыусы менән берлектә эшләү; дәрескә маҡсат ҡуйыу һәм уны дәрес һуҙымында күҙ уңында тота белеү һәм тормошҡа ашырыу, эште дөрөҫ планлаштырыу, эҙләнеү эше алып барыу.

3. Эҙләнеү эше һөҙөмтәләре буйынса презентация эшләү.

4. Тиҫтерҙәре һәм оло кешеләр менән итәғәтле һөйләшеү, кеше менән мөнәсәбәт ҡороу оҫталығын үҙләштереү.

5. Эшләгән эштәрен дөрөҫ баһалау һәм кәрәк саҡта төҙәтмәләр индереү.

Уҡыу предметына(курс)дөйөм характеристика

1 сентябрь. Белемкөнө. Башҡорттелененңөндәреһәмхәрефтәре (ҡабатлауһәмтәрәнәйтеү). Һөйләмдәһүҙҙәртәртибе. Эйәлекялғауҙарынҡабатлау.Иҫәнләшеү. Танышыудиалогы. Һинҡайҙан? Һиңәнисәйәш? Һиненңтуғандарың бармы? (Сәнғәтле һөйләшеү.) Башҡорттелененүҙенсәлеклеөндәреһәмхәрефтәре.

Мәктәптә.Уҡыуэшмәкәрлеге, уҡыуәсбаптары, уларҙыбөхтәтотоу. Көнрежимы,таҙалыҡ, йыйнаҡлыҡ. Кластадуҫлыҡ, берҙәмлек, имантураһындаһөйләшеүҙәр,әҫәрҙәруҡыу. Башҡорттелендәөндәрҙең, хәрефтәрҙеңдөрөҫэйтелешеһәмяҙылышы. Эштебелдереүсеһүҙҙәр. *Ярай, ярамай, мөмкин* һүҙҙәрененңкулланышынактивлаштырыу

Ғаилә. Хеҙмәт. Ғаиләағҙалары, уларҙыңүҙеңәтуғанлыҡмөнәсәбәттәре. Был атамаларҙыүҙләштереү. Темағабәйләнешлеяҡындарҙыңэш-шөғөлдәре, уй-хыялдары, киләсәккәпландары. Ғаиләшәжәрәһе, унының әһәмиәтехаҡындаһөйләшеүҙәр, текстаруҡыу. Башҡортяңғыҙлыҡһәмуртаҡлыҡисемдәр.. Уларҙыңформаларынтелмәрҙәҡулланыу.

Буш ваҡыт. Хобби. ШөғөлдәрҙеңҺөнәратамалары, танышһәмяҡынкешеләрҙеңшөғөл-һөнәрҙәре, уларҙыңяҡшысифаттарытураһындаһөйләшеүҙәр, текстаруҡыу. Туғанлыҡмөнәсәбәттәре.Уҡыукүнекмәләренүҫтереү. Башҡорттелендәҡылымдарҙыңзат, һанялғауҙарын практик үҙләштереү

Табипта. Поликлиникала.
Кешеләрҙеңяҡшысифаттарытураһындаһөйләшеүҙәр, текстаруҡыу. Уҡыукүнекмәләренүҫтереү. Башҡорттелендәҡылымдарҙыңзат, һанялғауҙарын практик үҙләштереү.

Почтала. 3 сәғәт. Почталаүҙеңдетоторғаөйрәнеү, белгәндәрҙеҡабатлау, белгәндәрҙетәрәнәйтеү, һүҙлектебайытыу. Телмәркүнекмәләренкамиллаштырыу. Ҡылымтемаһыбуйынсабелемденығытыу.

Башҡортостантәбиғәте. Кеше һәмтәбиғәт. Башҡортостантәбиғәте. Беҙҙәйәшәгәнкейектәр, үҡемлектәр, бөжәктәр. Кешенеңуларғамөнәсәбәте. Тәбиғәткәһаҡсыллыҡтураһындаһөйләшеүҙәр. Башҡорттелендә һөйләмтөрҙәре.

Башҡортостандыңиҫтәлеклеурындары. Башҡорттелененүҙенсәлеклеөндәр еһәмхәрефтәре, уларҙыдөрөҫяҙырғаөйрәнеү;

Уҡытыусыныңһорауҙарынааңлыяуапбиреү, Башҡортостан , милли герой тураһындамә-лүмәттеҡабулитеү, ғорурлыҡтойғоһоуятыу;

Башҡортостандыңкүренеклешәхестәре

Һүҙҙәрҙеңлексикмәғәнәһен **өйрәнеү**; уларҙыңпредметтарҙы, билдәләрҙе, эш-хәлде, хәрәкәттебелдереүен **үҙләштереү, сағыштырыу**. Халҡыбыҙҙыңбөтә ил азатлығы, тыныслығыөсөнкөрәше, башҡортхалҡының, башҡортатлыларыныңҡаһарманлығыхаҡындабелемдәренбайытыу.

Календарь-тематик планлаштырыу

№	Дәрес темаһы	Күләме	Планлаштырылған көнө	Үткәрелгән көнө	Иҫкәрмә
1	1 сентябрь. Белем көнө .Танышыу	1	07.09		
2	Тәүгекөн. Дистанцион эш төрҙәре менән танышыу	1	14.09		
3	Хәйерле сәғәттә. Башҡортостан..Дистанцион эш төрҙәре менән танышыу	1	21.09		
4	Боҙоҡ телефон. Ф.Ғөбәйҙуллина Ҡәләмдәрем.Компьютерҙа башҡортса текст яҙыу	1	28.09		
5	Уҡырға кем бара? Р.Ғәббәсова .Яңы мәктәп.Дистанцион конкурстарҙа ҡатнашыуға әҙерлек	1	05.10		
6	Беҙҙең ғаилә. Шәжәрә ағасы.”Минең ғаиләм” һүрәттәр дистанцион конкурсы	1	12.10		
7	Һөнәрҙәр. Ф.ТуғыҙбаеваИкмәккөсө.	1	19.10		

	“Әкиәттәр”дистанцион конкурсы				
8	Ф.Фәтҡуллина.Эшҡыуар ҙар“Синонимдар,антоним дар” мультимедиа интерактив күнегеүе	1	26.10		
9	Хәйерлеиртә! Яңғыҙлыҡисемдәр.Колла боратив викторина	1	09.11		
10	Ғ.Хөсәйенов.Кеше ғүмере.Хобби. Коллаборатив викторина һорауҙарына яуап биреү	1	16.11		
11	Ә.Сөләймәнов .Яңыаш.Ҡылым.“Йомаҡта р” дистанцион конкурсы	1	23.11		
12	Мөхәррәмбабай – умартасы. Башҡорт балы.Вертуаль экскурсия	1	30.11		
13	ҒабдрахманҠадиров – спортсы.Вертуаль экскурсия	1	07.12		
14	Беренсе ярҙам. Мультимедиа интерактив күнегеүҙәр	1	14.12		
15	Почтала. С. АгишБүләк.Ҡылым.Муль тимедиа интерактив	1	21.12		

	күнегеүҙәр				
16	“Һөнәрбаш”.Кеше сифаттары.Мультимедиа интерактив күнегеүҙәр	1	28.12		
17	Ҡыш.“Шиғырҙар”дистанцион конкурсына әҙерлек	1	18.01		
18	Дүртмиҙгел. “Шиғырҙар”дистанцион конкурсы	1	25.01		
19	Башҡортостантәбиғәте“Ребустар”дистанцион конкурсы	1	01.02		
20	Ф. Бәширова. ”Үгәйинәяпрағы” “Дарыу үләнләре” интерактив уйын	1	08.02		
21	Башҡортостан тәбиғәте.Презентация эшләргә өйрәнеү	1	15.02		
22	С.Юлаев – башҡортхалҡыныңмилли геройы.Презентация эшләү	1	22.02		
23	Проект эше “ Башҡортостан-тыуған ерем”	1	01.03		
24	Башҡортостандыңиҫтәлеклеурындары. Шүлгәнташмәмерйәһе.Ве	1	15.03		

	ртуаль экскурсия				
25	Башҡортостанынйылары. Проект эшенә әҙерлек	1	22.03		
26	Күренеклешәхестәр. ЗәкиВәлиди.Проект эше	1	05.04		
27	Ҡасим Дәүләткил деев, Фәйзи Ғасҡаров Онлайн“Аҡыллылар” уйыны	1	12.04		
28	Ҡаламы, ауылмы?Онлайн-тест	1	19.04		
29	Ат – кешенең дуҫы. Әкиәт. Әтәс менәнбойҙай бөртөгө. Тест	1	26.04		
30	Тәбиғәтте һаҡлайыҡ!Проект эше	1	03.05		
31	МәҡәлдәрҺәм йомаҡтар Кроссворд төҙөү	1	10.05		
32	БашҡортхалыҡижадыВер туаль таҡтала эштәр	1	17.05		
33	Башҡорт халыҡ ижады. Уйындар	1	24.05		
34	Көтөп алған йәй етте!Онлайн-тестҡа әҙерлек	1	31.05		

Уҡыуйылыаҙағында 4-се класс уҡыусыларытүбәндәгебелемһәмкүнекмәләргәэйәбулырғатейеш:

1. Һөйләгәндейәкиуҡығандыаңлайалыу (аудирование):

- уҡытыусының, иптәшенеңһөйләгәнен, уҡығанынаңлайалыу;
- иҫәнләшеү, һаубуллашыу, рәхмәтәйтеү, ғәфүүтенеү, үтенестебелдереү, рөхсәтһорау (телмәр этикеты);
- текстыңйөкмәткеһе, ситуация буйынсаһораубиреү.

2. Уҡыған текст буйынса, күҙәтеүҙәрнигеҙендәһөйләйбелеү, ситуацияғаярашлыһөйләшеү (говорение):

1. бәләкәйкүләмлетекстыңйөкмәткеһенһөйләү,
2. һүҙлекһүҙҙәренбелеү, уларҙыдөрөҫҡулланыпһөйләү,
3. диалог төҙөү, төркөмдәрҙәһөйләшеү,
4. үҙең, ғаиләағзалары, уларҙыңисемдәренбелеү, һөнәр-шөғөлдәре, туғанлыҡмөнәсәбәтеһ.б. тураһындаһөйләү,
5. ваҡиғаға, персонажғаүҙмөнәсәбәтеңдеәйтепбиреү,
6. башҡорттеленәнруссағаһәмкиреһенсәтәржемәитеү.

3. Уҡыу (чтение):

1. тексты дөрөҫ, шыма, талғынуҡыу (орфоэпикнормаларнигеҙендә),
2. поэтик әҫәрҙәрҙедөрөҫ интонация менәнуҡыу,
3. уҡығантекстыңйөкмәткеһенбилдәләйалыу, персонаждарынәйтеү,
4. текстанһорауҙарғаяуаптартабыу, уҡыпкүрһәтеү.

4. Яҙыу (письмо):

1. хәрефтәрҙематур, дөрөҫ, тейешлекимәлдәтоташтырыпяҙыу,
2. ҙурбулмаған тексты күсерепяҙыу,
3. шундайуҡ текст буйынсайә картина нигеҙендә 2-3 һорауғаяуапяҙыу,
4. бирелгән ситуация буйынса 2-3 һөйләмдәнторған текст яҙыу,
5. ныҡлыәҙерлектәнһүңдистанцион конкурстарҙа ҡатнашыу.